December 1, 2016

TULEVAISUUSVALIOKUNNAN ”KOULUTUSVIENTI KARTALLE” RAPORTIN
JULKISTAMISTILAISUUS - 2.12.2016
ASIANTUNTIJALAUSUNTO
EMILIA AHVENJÄRVI, EDUCLUSTER FINLAND

EduCluster Finland osallistui Tulevaisuusvaliokunnan Latinalaiseen Amerikkaan järjestämän koulutusvientimatkan Chilen osuuteen. Myös tämä matka osoitti Suomen ulkomaan edustustojen merkittävän panoksen koulutusviennin edistämiseen, vahvistaen yrityksemme kokemusta hyvästä yhteistyöstä lähetystöjen kanssa. Matkan ohjelma oli monipuolinen ja edesauttoi päivittämään tietojamme kohdemaan tilanteesta koulutuksen kehittämisessä, ja mahdollisti tutustumista muihin suomalaisiin koulutusvientitoimijoihin. Matkan tarjoamien kokemuksien pohjalta laaditussa raportissa tulevat esille suomalaisten koulutusvientitoimijoiden moni-ilmeisyys ja yhtä moninaiset haasteet uuden alan pioneerityössä.

Yhtenä keskeisenä teemana tulevaisuusvaliokunnan raportissa on suomalaisen koulutusviennin esteet, niiden poistaminen sekä julkisen sektorin tuki yksityisille yrityksille ja korkeakouluille. On kaksi seikkaa, jotka voisivat edistää koulutus- ja osaamispalvelualan kasvua:

Tarjottujen palveluiden laadukkaaseen ja laajamittaisempaan tarjontaan tarvitaan kansainvälisesti kokeneita ja osaavia asiantuntijoita. Eri kouluasteiden opettajien ja korkeakoulujen akateemisen henkilöstön kansainvälistymistä on tuettava konkreettisin toimenpitein. Kansainväliset tehtävät eivät voi olla vain vain tiettyjen henkilöiden yksinoikeus tai taakka. Samoin, mikäli akateemisen henkilöstön kiinnostusta koulutusvientitoimintaa kohtaan halutaan edistää, on kansainvälisissä koulutuksen kehittämisprojekteissa vaadittavan asiantuntijatyön tultava varteenotettavaksi osaksi akateemista urapolkua, yliopistoissa esimerkiksi tutkimustoiminnan tarjoaman meritoitumisen rinnalle. Vaikka Suomen maine korkeatasoisena koulutusvientimaana tunnetaan, suomalaisten koulutusalan toimijoiden ja asiantuntijoiden kansaivälinen kokemus ei ole laajamittaisesti tilanteen vaatimalla tasolla.

Toinen hyvin olennainen tekijä menestykselle kansainvälisillä markkinoilla on läsnäolo kohdemarkkinassa. Vähäinenkin ”benchmarkkaus” kilpailijamaihimme kuten Australiaan, Uuteen-Seelantiin, Kanadaan tai esimerkiksi Saksaan Euroopan maiden joukossa osoittaa, että kansallisia koulutuksen edustusagentuureja tarvitaan. Läsnäolo ei tarkoita pieniä pyrähdyksiä, vaan todellista jalkautumista paikalliseen ympäristöön. On selvää, että koulutusvientitoimijoiden on omatoimisesti selvittävä monista läsnäolon tuomista haasteista. Jos kuitenkin valtion suunnalta halutaan tukea näitä ponnisteluja, olisi tarkoituksenmukaisempaa panostaa esimerkiksi Suomen suurlähetystöjen yhteydessä toimiviin Suomen koulutussektorin lähettiläisiin, jotka voisivat edesauttaa sekä uusien maksavien tutkinto-opiskelijoiden saamisessa Suomeen että palvelutarpeiden ja kyselyiden välittämisessä suomalaisille tarjoajille, jälkimmäinen esimerkiksi yhteistyössä Finpron kanssa. Tällainen läsnäolo edistäisi myöskin vienninedistämismatkojen ohjelman kohdentamista siten, että tutkijat tapaisivat tutkijoita, ja myyjät puolestaan ostajia tai myynnin kannalta muita relevantteja paikallisia toimijoita.

Moni jännittää tällä hetkellä pian julkaistavia vuoden 2015 PISA-tuloksia. Onko koulutusvientimarkkinoiden imu ohi, jos suomalaisten nuorten PISA-saavutus laskee? Nuortemme osaamistason heikentyminen on ilmeisen huono uutinen koko kansakunnallemme ja korjausliikkeet hyvän opetuksen tason säilyttämiseksi ovat tuiki

tarpeellisia. Siinä määrin kun PISA ja muut tasokkaan koulutusjärjestelmän indikaattorit vaikuttavat Suomen maabrändiin, on PISA-tuloksilla vaikutusta myös Suomen koulutusvientimarkkinoihin. On kuitenkin selvää, että yhdenkään suomalaisen koulutuspalveluja tarjoavan yrityksen liiketoiminta ei voi perustua suomalaisten nuorten opiskelusuorituksiin, vaan omiin toimiviin tuotteisiin sekä palvelun ja myynninkehittämisprosesseihin. Onkin aika muuttaa PISA-maine suomalaisten koulutuksen kehittämispalvelujen maineeksi.